

REPUBLIKA HRVATSKA
ISTARSKA ŽUPANIJA
GRAD POREČ - PARENZO
CITTÀ DI POREČ- PARENZO
Gradonačelnik
KLASA: 500-01/14-01/17
URBROJ: 2167/01-09/04-14-2
Poreč ,Parenzo, 19.11.2014.

GRADSKOM VIJEĆU

- ovdje -

PREDMET: DOLORES GHERSINICH, vijećnička pitanja - odgovor, daje se

Na sjednici Gradskog vijeća Grada Poreča održanoj 23. listopada 2014. godine vijećnica Dolores Ghersinich uputila je pitanje.
Povodom toga upućuje se slijedeći odgovor na pitanje:

1. " *Znamo da Grad Poreč kroz programe vanbolničkog liječenja ovisnosti te programom zajedno protiv ovisnosti, godinama provodi liječenje ovisnika, te razne preventivne programe za suzbijanje širenja ovisnosti.
Gledajući izvješća sa područja Grada Poreča, rezultati su svake godine bolji, no u izvješćima Ministarstva zdravlja, a i Istarske županije ti su podaci poražavajući, odnosno, mnogo su lošiji i nažalost naše područje bilježi porast ovisnika.
Za njihovo liječenje se izdvajaju znatna sredstva, pa me zanima koji su podaci točni i zašto se po svim izvješćima provlači podatak da se sa ovisnicima radi svakodnevno 8 sati u Poreču, a to nije istina? Tko kontrolira provođenje tih programa? Zašto su podaci toliko različiti?*

Pitanje vijećnice Ghersinich je vrlo neprecizno formulirano, izostaju bilo kakvi pokazatelji i/ili izvori podataka na kojima bi se temeljila usporedba o pokazateljima. U pitanju se isprepliću program liječenja ovisnika s preventivnim programima i osobni paušalni zaključci vijećnice o radu Centra te će odgovor biti najbolji pokušaj da se odgovori na tako formulirano pitanje.

Učinci prevencije i liječenja ovisnika o drogama

Grad Poreč je jedinstven u Republici Hrvatskoj po nad standardima u realizaciji preventivnih zaštitnih programa usmjerenih podršci zdravom rastu i razvoju djece i mladih sadržanih u programima i projektima Zdravog grada, sveobuhvatnom programu Zajedno protiv ovisnosti Grada Poreča te putem aktivnosti gradskog Centra za prevenciju i izvanbolničko liječenje ovisnosti o drogama (Centar). Preventivni programi Poreča, Zdravog grada, kao i program Centra višekratno su prezentirani, istaknuti i vrednovani u stručnim krugovima RH kao

lokalni nad standard zaštitnog karaktera. Dobili su kroz godine mnoga priznanja relevantnih institucija od Škole narodnog zdravlja A. Štampar, Vladinih komisija za suzbijanje zlouporabe droga, Rehabilitacijsko edukacijskog fakulteta Zagreb, Hrvatske mreže zdravih gradova, od Odsjeka za prevenciju zlouporabe droga pri resornom Ministarstvu, EU komisije za promociju i implementaciju programa koji preveniraju mentalne poremećaje djece i mladih i dr. Osnovna prednost porečkih preventivnih programa je visoki lokalni nad standard zaštite djece, mladih i ključnih odraslih u njihovu okruženju pri čemu takav nad standard ne osigurava niti jedan državni sustav RH od osnivanja Republike Hrvatske.

Istovremeno, u stručnim krugovima, u okviru znanstvenih institucija, posebno iz oblasti medicinskih i psihosocijalnih struka, opće je poznato, štoviše znanstveno dokazano, da je prevencija najjeftinija, najisplativija i najbolja investicija u zdravlje čitavih nacija, a posebno djece i mladih. Državni sustavi je ne provode ili je skromno provode u ekonomski nestabilnim državama, kao što je i RH, iz samo jednog razloga, zbog nedostatka novca ili loše definiranih prioriteta financiranja u okvirima nacionalnih strategija. Grad Poreč za svoje područje visoko premašuje skromne preventivne državne standarde i godinama osigurava lokalne programe koji su nad standard za zdravlje djece, mladih i odraslih.

Znanstvene spoznaje koje potiču na prevenciju i društvenu odgovornost za zdravlje jesu:

- svjetska istraživanja pokazuju da je vodeća dijagnoza 21. stoljeća depresija i to već i kod djece i mladih;
- u Europi su u porastu rizična ponašanja djece i mladih;
- znanstveni dokazi na razini SZO upućuju na to da je podrška ranom razvoju djece i mladih preduvjet za bolje zdravlje tijekom čitavog života;
- podaci iz SZO također pokazuju da svijetu prijete masovne nezarazne bolesti kao i bolesti koje se prenose vektorima.

Europska komisija za promociju mentalnog zdravlja ističe veliku *potrebu za prevencijom, eva samo nekih razloga koje ističe* (prema Bašić, Ferić Šlehan, Kranželić Tavra, 2007., Edukacijsko rehabilitacijski fakultet u Zagrebu):

- Postoje brojne evidencije o povećanju broja djece/mladih i odraslih s različitim oblicima rizičnih ponašanja, poremećaja, patnji i bolesti čije manifestacije ozbiljno narušavaju normalan razvoj djeteta/mladog čovjeka ili odgovornost odraslih i njihovu „produktivnost“ u različitim životnim područjima i odgovornostima (po pokazateljima radi se o ¼ ukupne populacije);
- Prema procjenama u Europi, samo u području mentalnih bolesti, to „odnosi/trazi“ oko 3-4% bruto nacionalnog dohotka;
- Ako se ne intervenira kod problema u djetinjstvu, cijena će biti veća u odrasloj dobi;
- Presudno je važno stvarati evidenciju preventivnih programa (*evidence-based*) i provoditi ih.

Zbog svega navedenog postojeće nacionalne preventivne kampanje širom EU kao i naše nacionalne kampanje u RH apeliraju na realizaciju programa za zdravlje građana na svim razinama od lokalne do nacionalne. Zajednice koje odgovorno planiraju za zdravlje osiguravaju veću kvalitetu života i bolje preduvjete za zdravlje svim svojim građanima. Isto čini Poreč putem svojih zaštitnih preventivnih programa koji predstavljaju iznimnu lokalnu vrijednost.

Sustavni preventivni programi usmjereni suzbijanju rizičnih ponašanja i pojavnosti ovisnosti smanjuju rizik za poremećaje u ponašanju mladih i zaštitni su čimbenik zajednice koja ih provodi. Pri čemu se, u stručnim krugovima, također jasno diferencira da su preventivni programi zajednice samo dio zaštitnih čimbenika prema djeci i mladima jer su preostali čimbenici u obitelji, u odgojno obrazovnom sustavu, u nacionalnim trendovima i strategijama te trendovima šireg okruženja koji se neminovno prenose. Opće poznato je isto tako da su

sredstva za prevenciju ovisnosti skromna dok su znanja i rad stručnjaka koji ih provode veoma zahtjevna. Zna se, da se radu stručnjaka i sredstvima uloženi u prevenciju suprotstavljaju značajna sredstva uložena u reklame, marketing i propagiranje svih legalnih droga i to pod okriljem države! Stručnjaci također znaju da je put do teških droga popločan eksperimentiranjem sa lakim drogama. Niti jedan ovisnik nije krenuo u svijet droga počevši od heroina! Stoga su mjere univerzalne i selektivne prevencije za svaku zajednicu od iznimnog interesa i važnosti.

O Centru za prevenciju i vanbolničko liječenje ovisnika

U Istri je godinama dobro organiziran i djelotvoran sustav prihvata i liječenja ovisnika o drogama te vođenje evidencije o liječenim ovisnicima i onima u procesu liječenja. Porečki Centar djeluje od 1995. i bio je prvi gradski Centar u RH ekipiran i organiziran za prihvatanje ranjive skupine bolesnika, ovisnika o drogama, i njihovih obitelji u neposrednom okruženju zajednice. Poreč je svojim programima dao jedan od najvećih doprinosa destigmatizaciji ovisnika, prihvaćanju ovisnika o drogama kao svih drugih bolesnika, njihovu prihvatu u maloj zajednici, liječenju i pružanju podrške u lokalnoj zdravstvenoj ustanovi i Savjetovalištu Zdravog grada. Prihvatanje i registriranje ovisnika u Centrima te njihovo zadržavanje u tretmanu jedan je od osnovnih predujeta liječenja, suzbijanja i držanja u kontroli problema ovisnosti. Stoga se ovaj porečki model ističe na nacionalnoj, europskoj razini i šire, kao jedan od preporučenih najučinkovitijih lokalnih modela programa!

Evidentiranje ovisnika

U stručnim krugovima se zna, i drži temeljno važnim, razumijevanje i točno interpretiranje podataka o broju ovisnika te njihovo stavljanje u odnos sa brojnim faktorima koji na podatke utječu, od kojih barem na dva ključna: razina rizika pojedinog okruženja/ regije i mogućnosti za organizirani prihvatanje i liječenje ovisnika na nekom teritorijalnom području. Istra je visoko rizična regija iz više razloga. Navest ćemo samo neke: blizina Europe, proeuropski način života već godinama, prijenos pozitivnih ali i negativnih EU trendova, visoki standard za RH, prezaposlenosti roditelja, težnja za materijalnim stvaranjem kao drugačijim sustavom vrijednosti, manje vremena koje roditelji provode sa djecom itd. Broj registriranih ovisnika, uključenih u sustav liječenja govori, među ostalim, o dobro organiziranim službama za prihvatanje i evidentiranje ovisnika. Za svaku zajednicu je veoma značajan zaštitni čimbenik prihvatanje i liječenje ovisnika, njihovo uključivanje u sustav, njihovo evidentiranje, epidemiološko praćenje te nadzor stručnjaka nad njima.

Ne znamo na koje izvješće Ministarstva zdravlja (MZ) dr. Ghersinich misli. MZ ne izdaje izvješće o stanju zlouporabe droga već ga izdaje Hrvatski zavod za javno zdravstvo (HZJZ). U godišnjim izvješćima HZJZ se unazad 10 godina nigdje ne spominje Poreč niti Poreština već samo Istarska županija. U dokumentu *Izvješće o osobama liječenim zbog zlouporabe psihoaktivnih droga u Hrvatskoj u 2013. godini, u izdanju HZJZ (Kalatinić, Huskić)*, na stranici 15 stoji: „U Istarskoj županiji je već niz godina vrlo dobro organiziran rad s ovisnicima o psihoaktivnim drogama koji je „prepoznat“ i od njihove županije te je to jedan od razloga zašto veliki broj osoba dolazi k njima na liječenje. Osim toga, oni dodatno financijski podupiru liječnike PZZ koji se bave ovom teškom problematikom. I druge županije su krenule istim načinom rada.“

Inače, model lokalnog prihvata ovisnika po porečkom modelu za RH uvjete je inaugurirao Poreč sa svojim stručnjacima na čelu s voditeljem porečkog Centra, dr. Ante Ivančićem već nakon 2000. –te godine.

Višegodišnji način rada u Poreču, kao što je gore opisano, doveo je do stagnacije i smanjenja broja ovisnika o teškim drogama i uopće interesa mladih za eksperimentiranje sa teškim

drogama u našem okruženju što je rezultat i dugogodišnje realizacije preventivnih programa i programa liječenja ovisnika u Poreču.

Financiranje programa

Netočna je izjava vijećnice Ghersinich da se za liječenje ovisnika u Poreču izdvajaju znatna sredstva. Za liječenje ovisnika u Poreču se izdvajaju skromna sredstva pogotovo ako se poznaju principi rada s ovisnicima, potreba obuhvata obitelji, dugoročnost rada na problemu i dostupnost porečkih stručnjaka ovisnicima i njihovim obiteljima. Sredstva su skromna posebno kada se sagleda ozbiljnost problema ovisnosti kod svakog pojedinca, kronični karakter bolesti ovisnosti prema definiciji SZO, bolest čitave obitelji koja biva razorena problemom ovisnosti. Skromna su i kada se sagledaju svi drugi društveni utjecaji koji se interpoliraju naporima stručnjaka koji rade s ovisnicima i mladima u riziku eksperimentiranja, kad se sagleda angažman i „napori“ narko mafije koja na tržištu droge razvija ozbiljan biznis. Preventivni programi u odnosu na svu djecu i mlade i programi zaštite ovisnika u zajednici su najjače oruđe svake odgovorne zajednice u zaštitili ovisnika i mladih naraštaja zajednice.

Dostupnost programa

Netočna je izjava vijećnice Ghersinich kako stručnjaci za prihvata ovisnika u Poreču nisu dostupni njima samima i njihovim obiteljima 8 sati dnevno jer su dostupni i više od toga. Stručnjake Centra čine, voditelj, dr. Ante Ivančić, viša med. sestra, liječnici obiteljske medicine IDZ-Ispostave Poreč, psihijatar Zavoda za javno zdravstvo IŽ u Poreču 1x mjesečno i psiholozi Savjetovaništa Zdravog grada Poreč. U organizaciji skrbi i prihvatu ovisnika i obitelji postoji potpuna koordinacija pružanja pomoći i podrške, povezivanje i dostupnost stručnjaka za ovisnike i njihove obitelji.

ZAKLJUČNO

Neobična je činjenica da vijećnica Ghersinich kao liječnica dovodi u pitanje dugogodišnje preventivne programe valorizirane od brojnih institucija i supervizora u državi i šire te podršku ovisnicima i njihovo liječenje u neposrednom okruženju.

Zbog svega ranije navedenog nameće se pitanje političke pozadine ovako postavljenog pitanja i je li obrušavanje liječnice na program usmjeren najranjivijoj skupini građana način privlačenja političke pažnje preko „leđa“ vrlo teških bolesnika i njihovih obitelji. Stječe se dojam da bez relevantnih pokazatelja i dokaza, osobnim tvrdnjama navedenim u postavljenom pitanju, pokušava na neprofesionalan način umanjiti vrijednost programa usmjerenog ovisnicima i njihovim obiteljima.

Moram naglasiti da tako nešto nikada do sada nitko u Gradskom vijeću Grada Poreča-Parenzo, u 20 godina razvoja porečkih preventivnih programa, nije pokušao. Dapače brojni su bili primjeri lobiranja vijećnika, koji uopće nisu bili zdravstvene struke, bez obzira kojoj političkoj opciji pripadali, za još veću osjetljivost zajednice i ulaganje u zaštitne programe/projekte usmjerene upravo ovoj ranjivoj skupini.

**Zamjenica gradonačelnika
Nataša Basanić Čuš**